

ریاست جمهوری
مرکز بکارهای های تحول و پیشرفت

بررسی برترین تجارب جهانی فناوری شهروندی

شماره بیست و نهم، ۱ مرداد ماه ۱۳۹۹

گزارش راه‌حل‌های نوآورانه افزایش مشارکت مردمی
در حاکمیت، بر بستر فناوری‌های داده‌محور

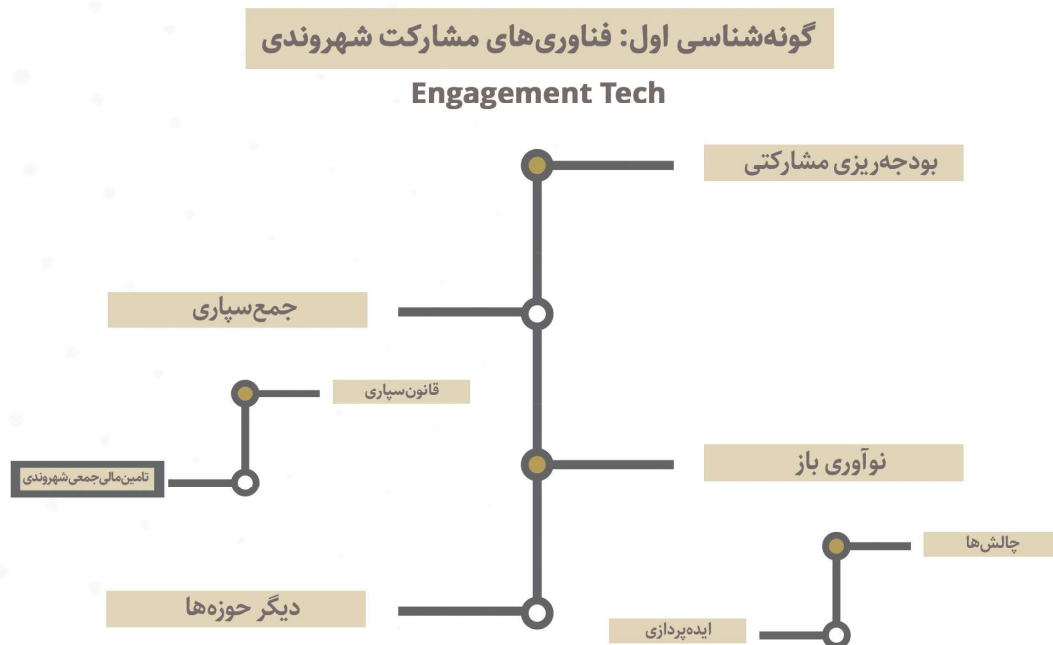
در این شماره می خوانیم...

- مقدمه
- تامین مالی جمعی (Crowdfunding)
- تامین مالی جمعی شهروندی (Civic Crowdfunding) چیست؟
- مجسمه آزادی آمریکا: نمونه‌ای از تامین مالی جمعی شهروندی
- معرفی پلتفرم‌های تامین مالی جمعی شهروندی
- معرفی سامانه spacehive

مقدمه

هفته‌نامه فناوری شهروندی براساس یک گونه‌شناسی مشخص، سعی دارد تا در شماره‌های مختلف خود، موضوعات اصلی فناوری شهروندی را بررسی کند. این گونه‌شناسی براساس روش جمع‌سپاری از فعالان این حوزه و توسط موسسه Civic Hall جمع‌آوری شده است. گونه‌شناسی اول مربوط به فناوری‌های مشارکت شهروندی (Engagement Tech) است. تاکنون مباحث بودجه‌ریزی مشارکتی، جمع‌سپاری و قانون‌سپاری را از این گونه‌شناسی بررسی کرده‌ایم. در ادامه به موضوع تامین مالی جمعی خواهیم پرداخت.

احتمالاً بیشتر مخاطبان این هفته‌نامه با موضوع تامین مالی جمعی یا سرمایه‌گذاری جمعی (CrowdFunding) آشنا هستند. به دلیل همین آشنایی قصد نداریم شماره‌های زیادی را به این موضوع اختصاص دهیم. نکته مهم، تنها، بررسی موضوع تامین مالی جمعی نیست، بلکه در این هفته‌نامه، موضوع تامین مالی جمعی شهروندی (Civic CrowdFunding) بررسی خواهد شد. با ما همراه باشید!

شکل: جایگاه موضوع تامین مالی جمعی شهروندی در فناوری شهروندی

تامین مالی جمعی (Crowdfunding)

فرض کنید بخواهید کاری شروع کنید اما سرمایه لازم را ندارید، یا قصد دارید کار خود را توسعه دهید، مهمترین موضوع بعد از داشتن ایده، تامین مالی است. راه‌های مختلفی برای تامین مالی وجود دارد. می‌توانید با گذاشتن وثیقه‌های محکم فرآیند طولانی گرفتن تسهیلات را طی کنید، یا تلاش کنید با استفاده از ابزارهای موجود، سرمایه‌گذار جذب کنید. امروزه یکی از روش‌های تامین مالی استفاده از مفهوم جمع‌سپاری است.

CROWDFUNDING

مفهوم «جمع‌سپاری» اشاره به برون‌سپاری کارها به انبوه مردم دارد. جمع‌سپاری با استفاده از توان خرد جمعیتی انبوه، ظرفیتی جدید را برای حل مسائل در سطح سازمان و حاکمیت فراهم نموده است. کاربردهای جمع‌سپاری را در چهار سطح می‌توان طبقه‌بندی کرد: رصد و جمع‌آوری مشکلات، نظارت و ارزیابی، تولید محتوا و تامین مالی که تمرکز این گزارش بر کاربرد چهارم - یعنی تامین مالی - معطوف شده است.

تأمین مالی جمعی مجموعه‌ای از فرصت‌های سرمایه‌گذاری در قالب ایده یا پروژه می‌باشد که توسط کارآفرینان در سامانه‌های اینترنتی معرفی می‌شود و افراد با وجوه اندک و بدون واسطه می‌توانند از طریق چهار روش مبتنی بر کمک‌های خیرخواهانه، پاداش‌محور، اعطای وام و سهام در تأمین سرمایه و حمایت از تولیدکنندگان مشارکت داشته و در نهایت، پروژه‌هایی که با اقبال عموم مواجه و مبلغ مورد نیاز برای سرمایه‌گذاری در آن‌ها جمع‌آوری شده باشد، آغاز می‌شوند.

تأمین مالی جمعی شهروندی (Civic Crowdfunding) چیست؟^۱

همانگونه که گفتیم، تأمین مالی جمعی به عنوان یک روش تأمین مالی از طریق جمع زیادی از مردم است که هر کدام حاضرند مبلغ کمی را بپردازند. تأمین مالی جمعی معمولاً از طریق پلتفرم‌های آنلاین صورت می‌پذیرند. در این پلتفرم‌ها، در یکسو افرادی هستند که ایده و یا پروژه‌ی خاصی دارند و در سوی دیگر، مخاطبین می‌توانند با مبلغ بسیار کمی از این ایده یا پروژه حمایت کنند. در سال‌های اخیر، این پلتفرم‌ها بیشتر به سمت تأمین مالی پروژه‌های جامعه محور (community-focused projects) تمایل پیدا کرده‌اند و برای حل مسائل عمومی کوشش می‌کنند؛ چیزی که ما آن را با عنوان تأمین مالی جمعی شهروندی می‌نامیم.

مفهوم تأمین مالی جمعی شهروندی از چهار عنصر اصلی تشکیل شده است:

شهروندی

اصل ایده‌ی تأمین مالی جمعی شهروندی، مربوط به پروژه‌هایی هست که نوآورانه و در خدمت حل مسائل عمومی جامعه باشند.

اینترنت

پلتفرم‌های آنلاین که به صاحبان ایده کمک می‌کنند تا به راحتی هم ایده خدا را با انبوه مخاطبان درمیان بگذارند و هم به راحتی پول‌های خرد عموم مردم را جمع کنند.

تأمین مالی جمعی

تأمین مالی پروژه یا کسب و کار با استفاده از روش‌های خرد تأمین مالی و تک تک افراد جامعه

جمع‌سپاری

تلاش جمعی و فعال تعداد زیادی مردم برای رسیدن به یک هدف و انجام یک پروژه

ترکیب موارد فوق، مفهوم تأمین مالی جمعی شهروندی را می‌سازد که در آن شهروندان می‌توانند نقش اصلی در توسعه محل زندگی خود ایجاد کنند.

۱. منبع:

Civic Crowdfunding: A guidebook
for local authorities, CATAPULT
Future Cities
<http://www.futurecities.cata-pult.org.uk>

Civic Crowdfunding

A guidebook for local authorities

نصب مجسمه آزادی آمریکا نمونه‌ای از تامین مالی جمعی شهروندی

علی‌رغم اینکه مفهوم تامین مالی جمعی شهروندی، چند سالی است به صورت خاص مطرح شده اما مفهوم آن را می‌توان در سال‌های قبل نیز مشاهده کرد. یکی از مثال‌های اولیه این مفهوم به نصب مجسمه آزادی آمریکا برمی‌گردد. مجسمه آزادی یا تندیس آزادی که نام اصلی آن «آزادی روشنگر جهان» است (به انگلیسی: *Liberty Enlightening the World* - به فرانسوی: *La Liberté éclairant le monde*) مجسمه بزرگی است که در سال ۱۸۸۶ (میلادی) توسط فرانسه به ایالات متحده آمریکا هدیه داده شده‌است.

این مجسمه در جزیره آزادی در بندر نیویورک نصب شده و به صورت نمادی برای خوش‌آمدگویی به مسافرانی که راه دریا به نیویورک می‌آیند درآمده‌است. این مجسمه که با رویه‌ای از مس پوشش یافته، در سال ۱۸۸۶ به مناسبت یکصدمین سال استقلال آمریکا از بریتانیا و به عنوان نمادی از دوستی فرانسه و آمریکا به این کشور اهدا شده‌است.

برای نصب این مجسمه و آماده‌سازی محل آن، ۳۰۰ هزار دلار نیاز بود اما کمیته مربوطه، تنها ۱۵۰ هزار دلار پول داشت. یک روزنامه‌نگار، با مطرح کردن این مشکل و کمک خواستن از مردم آمریکا، توانست یک کمپین ۶ ماهه برای تامین مالی این پروژه راه‌اندازی کند. ۱۲۰ هزار آمریکایی در این پروژه شرکت کردند و مبلغ ۱۰۰ هزار دلار نیز تامین شد.

معرفی پلتفرم‌های تامین مالی جمعی شهروندی

در سالیان اخیر، پلتفرم‌های زیادی در حوزه تامین مالی جمعی ایجاد شده‌اند. بنا بر آمارها، در سال ۲۰۱۲، ۴۵۰ پلتفرم تامین مالی جمعی در دنیا فعالیت داشته‌اند. این تعداد در سال ۲۰۱۵ به ۲۰۰۰ پلتفرم رسیده است. همین رشد نشان‌دهنده اقبال عموم پروژه‌ها و کسب و کارها به این شیوه تامین مالی است. همانگونه که در مقدمه گفتیم، با توجه به معروف بودن مبحث تامین مالی جمعی، در این هفته نامه صرفاً قصد داریم تا بحث تامین مالی جمعی شهروندی را بررسی کنیم. بر همین اساس، تنها به معرفی سامانه‌ها و پلتفرم‌های تامین مالی جمعی شهروندی می‌پردازیم و از معرفی سامانه‌هایی که به صورت کلی در حوزه تامین مالی جمعی فعال هستند خودداری می‌کنیم.

معرفی سامانه spacehive

نام سامانه: spacehive

منطقه جغرافیایی: انگلستان

حوزه‌های فعالیت: تامین مالی جمعی، مشارکت شهروندی

آدرس سایت:

<https://www.spacehive.com/>

سامانه Spacehive نیز با هدف تامین مالی جمعی پروژه‌های شهری در انگلستان آغاز به کار کرده است. تاکنون نزدیک به ۲۰ درصد شوراهای شهر انگلستان از پروژه‌های مطرح شده در این سامانه پشتیبانی کرده‌اند. تاکنون، ۱۸ میلیون پوند برای ۱۲۵۰ پروژه‌ی شهری، از این طریق تامین مالی شده است.

مشارکت شهروندان در اداره امور شهری می‌تواند با استفاده از روش‌های متفاوت و متنوعی صورت پذیرد. یکی از این روش‌های مشارکت، همکاری شهروندان در تامین مالی پروژه‌های مختلف شهری یا اصطلاحاً «تامین مالی جمعی شهروندی» است. امروزه، این روش در بسیاری از پروژه‌های مختلف از جمله پروژه‌های آموزشی، بهداشتی، عمرانی و ... استفاده می‌شود.

Spacehive

Create Discover ▾ About ▾

Search

Log in

Why Spacehive?

- ✓ Spacehive is for raising money for **projects that help your local area.**
- ✓ We offer **exclusive access to millions of pounds in funding** from our partner councils, companies and foundations.
- ✓ We have the **highest fundraising success rate** of any UK crowdfunding platform.

"I'd never done anything like this before. Now I'm raising £45,000 and my idea is being backed by the mayor, businesses and hundreds of people from the

چشم‌انداز این سامانه، اینگونه بیان شده است:

ما دنیایی را تصور می‌کنیم که هرکسی بتواند منطقه محلی خود را شکل دهد و مکانهایی ایجاد کند که مردم را شاد، سربلند و مرفه سازد.

کمپین‌های تامین مالی در این سامانه، یکی از بالاترین نرخ‌های موفقیت در بین پلتفرم‌های تامین مالی جمعی انگلستان را داراست. در این پلتفرم، پروژه‌های مختلف شهری تامین مالی می‌شوند: پروژه‌های بهسازی معابر عمومی، پارک‌ها، فضای سبز، سالن‌های گردهمایی و برخی آمارها در این سامانه به شرح زیر هستند:

۵۵ درصد
نرخ موفقیت کمپین‌ها

۱۲۵۰
پروژه انجام شده

۱۸ میلیون پوند
تامین مالی جمعی انجام شده

۱۹۹
شغل ایجاد شده

۴۷۰۰
درخت کاشته شده

۸۰۰۰ هکتار
فضای شهری بهبود یافته

۳۱۲
دیوار نقاشی شده

.....۹

Crowdfund London

#CrowdfundLDN

I want to help you crowdfund ideas that make your area better. Get up to £50k for your project.

یکی از حامیان اصلی این پروژه، سلمان خان، شهردار لندن است. حمایت شخصیت‌های برجسته سیاسی و دولتی از اینگونه پروژه‌ها، یکی از پایه‌های اصلی موفقیت این سامانه‌هاست.

تصویر زیر، میزان حمایت‌های شهردار لندن از این پلتفرم و تامین مالی جمعی شهروندی از این طریق را نشان می‌دهد:

£1,700,000

Pledged by the Mayor

134

Projects backed by the Mayor

16000+

Total backers

£4,400,000

Total value of projects

£60

Av pledge before the Mayor pledges

£200

Av pledge after the Mayor pledges

هر فرد در این سامانه می‌تواند ایده‌ی خود را تبدیل به یک پروژه‌ی شهری کند و برای آن نیز برنامه تامین مالی جمعی بریزد. علاوه بر بحث تامین مالی جمعی، شرکای این پلتفرم نیز (مانند شوراهای شهر و ...) می‌توانند به تامین مالی پروژه کمک کنند. در واقع چهار مرحله ساده وجود دارد:

ایجاد صفحه پروژه و تایید آن
توسط پلتفرم

تامین مالی جمعی با استفاده
از شهروندان و مخاطبان

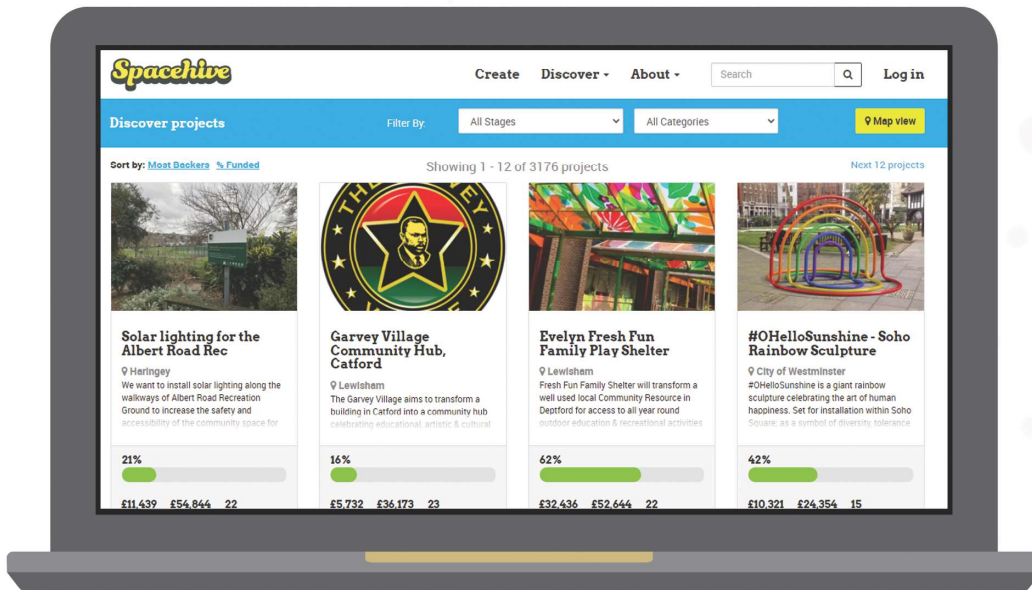
جذب کمک‌ها و گرنت‌ها از
شرکای سامانه

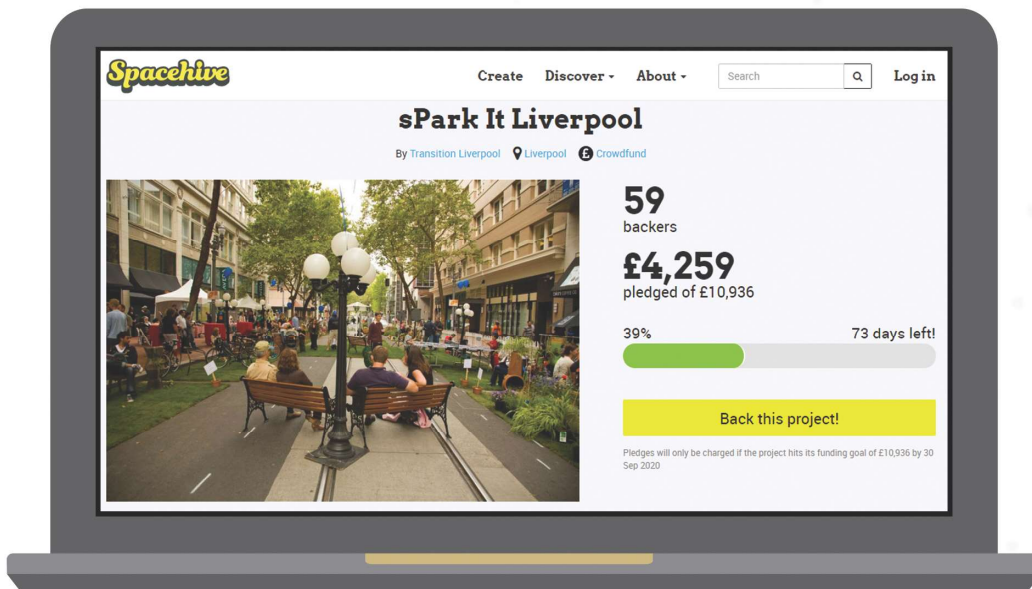
شروع به کار پروژه

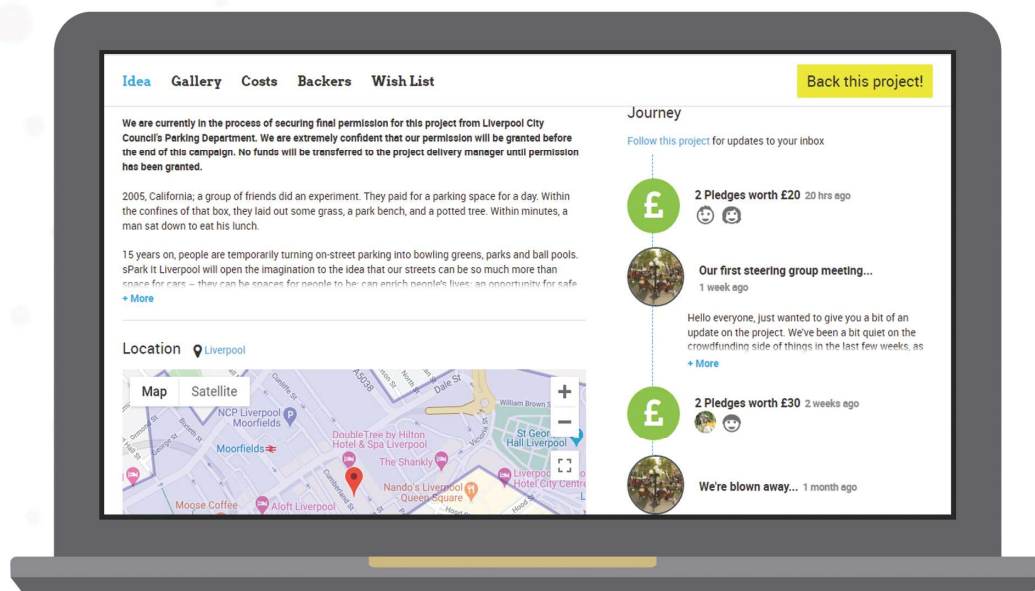
همچنین می‌توان از پروژه‌هایی که قبلاً در این پلتفرم ایجاد شده است حمایت کرد. تصویر صفحه بعد این پروژه‌ها و همچنین قابلیت دسته‌بندی آن‌ها را می‌توان مشاهده کرد:

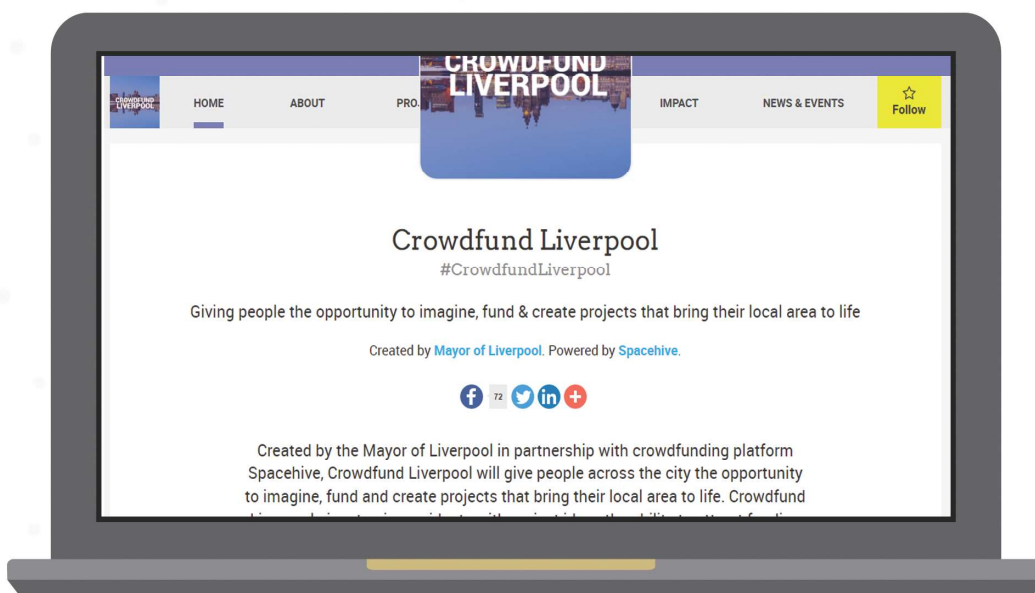
در صفحه هر پروژه نیز اطلاعات مختلفی موجود است که در تصاویر ادامه قابل مشاهده هستند:

در هر پروژه، می‌توان اصل ایده، گالری تصاویر، هزینه‌ها، حامیان و همچنین نقشه دقیق محل پروژه و اتفاقات اصلی راجع به این پروژه را مشاهده کرد.

همچنین هر شهر انگلستان در این سامانه صفحه‌ای مخصوص به خود دارد که همه‌ی پروژه‌ها و اطلاعات مرتبط با آن شهر در آن آمده است. به عنوان مثال، در تصویر زیر، صفحه مربوط به پروژه‌های شهر لیورپول انگلستان آمده است.

این پلتفرم جزئیات زیادی دارد و کارآفرینان ایرانی می‌توانند از آن برای پروژه‌ی تامین مالی جمعی شهروندی در ایران الگوبرداری کنند.

فناوری، دارای پتانسیل گسترده‌ای برای تغییر نحوه ارتباط شهروندان با یکدیگر، ارتباط شهروندان با دولت و تقویت جوامع و حکومت‌ها است. امروزه شهروندان، سازمان‌ها و دولت‌ها از فناوری برای اطلاع‌رسانی و تشویق مشارکت شهروندی استفاده می‌کنند؛ مواردی مانند انتخابات و رأی‌دهی، دولت الکترونیک و یا راه‌اندازی کمپین‌های جمع‌سپاری. این دسته از فعالیت‌های در حال رشد به عنوان «فناوری شهروندی» مشهور شده‌اند.